

U S T A W A

z dnia..... 2021 r.

o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 62 otrzymuje brzmienie:

„Art. 62. § 1. Jeżeli dziecko urodziło się w czasie trwania małżeństwa albo przed upływem trzystu dni od jego ustania na skutek śmierci męża matki lub unieważnienia małżeństwa, domniemywa się, że pochodzi ono od męża matki. Domniemania tego nie stosuje się, jeżeli dziecko urodziło się po upływie trzystu dni od orzeczenia separacji.

§ 2. Domniemanie powyższe może być obalone tylko na skutek powództwa o zaprzeczenie ojcostwa.”;

2) w art. 90 § 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 90. § 1. „Jeżeli matka małoletniego dziecka, które z nią stale przebywa, zawarła małżeństwo z mężczyzną, który nie jest ojcem tego dziecka, małżonkowie mogą złożyć przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub przed konsulem zgodne oświadczenia, że dziecko będzie nosiło takie samo nazwisko, jakie zgodnie z art. 88 nosi albo nosiłoby ich wspólne dziecko. Do zmiany nazwiska dziecka, które ukończyło trzynaście lat, jest potrzebna jego zgoda.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 709 i 1978, Dz. U. z 2022 r. poz. 350) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. 1. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 27 stycznia 2022 r. o dokumentach paszportowych (Dz. U. z 2022 r., poz. 350), ustawę z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz.U. z 2022 r., poz. 465), ustawę z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2021 r., poz. 816,1000 i 1978) ustawę z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz.U. z 2021 r., poz. 510, 1000,1641 i 1978, Dz. U. z 2022 r. poz. 350) oraz ustawę z dnia 28 listopada 2014 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U z 2021 r., poz. 709 i 1978, Dz. U. z 2022 r. poz. 350).

- 1) akcie stanu cywilnego – rozumie się przez to wpis o urodzeniu, małżeństwie albo zgonie w rejestrze stanu cywilnego wraz z treścią wzmianek dodatkowych wpływających na treść lub ważność tego aktu;
- 2) stanie cywilnym – rozumie się przez to sytuację prawną osoby wyrażoną przez cechy indywidualizujące osobę, kształtowane przez zdarzenia naturalne, czynności prawne lub orzeczenia sądów lub decyzje organów, stwierdzoną w akcie stanu cywilnego;
- 3) podstawowych zasadach porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej – rozumie się przez to w szczególności normy konstytucyjne, w tym odnoszące się do małżeństwa w rozumieniu Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, rodzicielstwa, macierzyństwa i ojcostwa.

2. Użyte w ustawie pojęcia małżeństwa, małżonka, matki, ojca, rodziców i przysposobienia rozumie się w znaczeniu nadanym im przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359), zwanej dalej „Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym”.

3. Rejestracji stanu cywilnego dokonuje się w rejestrze stanu cywilnego w formie aktów stanu cywilnego.

4. W rejestrze stanu cywilnego rejestracji podlegają:

- 1) urodzenie jako zdarzenie obejmujące pochodzenie dziecka od kobiety (matki) i mężczyzny (ojca);
- 2) małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny;
- 3) zgon.

5. Określone niniejszą ustawą czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, w tym wzmianki dodatkowe, przypiski i adnotacje, zaświadczenia, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, jak również transkrypcja i odtworzenie zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, mogą odnosić się jedynie do zdarzeń określonych w ust. 4.

6. Nie podlega czynnościom z zakresu rejestracji stanu cywilnego – niezależnie od swej nazwy – podlegający prawu obcemu związek osób niebędący małżeństwem, a w szczególności:

- 1) związek inny niż związek kobiety i mężczyzny;
- 2) związek zawarty na czas określony;
- 3) niemałżeński związek rejestrowany.

7. Czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego innych niż akty stanu cywilnego dokonuje się w formie decyzji administracyjnej albo czynności materialno-technicznej.

8. Odmowa dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego następuje w formie decyzji administracyjnej.”;

2) w art. 3 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Przepis ust. 1 stosuje się także do zagranicznych dokumentów stanu cywilnego, o ile potwierdzają one zdarzenia określone w art. 2 ust. 4, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.”;

3) w art. 15 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, wydaje kierownik urzędu stanu cywilnego wybrany przez osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo.”;

4) po rozdziale 5 dodaje się rozdział 5a w brzmieniu:

„Rozdział 5 a

Wydawanie zaświadczenia potwierdzającego uprawnienie do wykonywania praw określonych w art. 21 ust 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Art. 51a. 1. Osobie wskazanej jako rodzic małoletniego dziecka w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego potwierdzającym jego urodzenie, który nie podlega transkrypcji z przyczyn określonych w art. 107 pkt 2, kierownik urzędu stanu cywilnego wyda na jej pisemny wniosek zaświadczenie potwierdzające uprawnienie osób wskazanych w tym dokumencie jako rodzice małoletniego dziecka do wykonywania wraz z nim praw określonych w art. 21 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

2. Wniosek o wydanie zaświadczenia stwierdzającego uprawnienie do wykonywania praw zawiera:

- 1) nazwisko, imię (imiona), numer PESEL wnioskodawcy, jeżeli został nadany, i adres do korespondencji osoby składającej wniosek;
- 2) nazwisko, imię (imiona), numer PESEL dziecka, jeżeli został nadany;
- 3) informację o wyrażeniu zgody na przekazanie danych do rejestru danych kontaktowych osób fizycznych.

3. Do wniosku dołącza się odpis zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, określonego w ust. 1, wraz z jego urzędowym tłumaczeniem na język polski.

4. Zaświadczenie o wykonywaniu praw zawiera:

- 4) nazwisko, imię (imiona), datę i miejsce urodzenia dziecka oraz jego numer PESEL, o ile został nadany;
- 5) nazwiska, imiona oraz- jeżeli zostały nadane - numery PESEL osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego jako rodzice dziecka;
- 6) oznaczenie zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, na podstawie którego sporządzono zaświadczenie.”;

5. Uwzględniając przejrzystość i kompletność wymaganych danych, Minister właściwy do spraw administracji określi w drodze rozporządzenia wzór zaświadczenia, o którym mowa w ust. 1.

5) w art. 62 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do sporządzenia aktu urodzenia:

- 1) osoby pełnoletniej, której tożsamości nie można ustalić ze względu na jej ułomność fizyczną lub psychiczną albo nieznaną pochodzenie;
- 2) dziecka urodzonego za granicą, którego zagraniczny dokument stanu cywilnego potwierdzający urodzenie nie podlega transkrypcji z przyczyn określonych w art. 107 pkt 2, a rejestracja urodzenia w trybie art. 99 ust. 1 pkt 2 jest niemożliwa z powodu braku dokumentu zawierającego dane identyfikujące co najmniej matkę dziecka jako kobietę, która je urodziła.”.

6) w art. 99:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W rejestrze stanu cywilnego można dokonać w formie czynności materialno-technicznej na wniosek lub z urzędu:

- 1) rejestracji urodzenia albo zgonu, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie zostały tam zarejestrowane;
- 2) rejestracji urodzenia albo zgonu, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zagraniczny dokument stanu cywilnego potwierdzający to zdarzenie nie podlega transkrypcji z przyczyn określonych w art. 107 pkt 2;
- 3) rejestracji urodzenia, zawarcia małżeństwa albo zgonu, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli w państwie urodzenia, zawarcia małżeństwa albo zgonu nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego.”.

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Do wniosku o rejestrację zdarzenia dołącza się wydany przez właściwy podmiot zagraniczny dokument potwierdzający to zdarzenie, który jest podstawą sporządzenia

aktu stanu cywilnego przez kierownika urzędu stanu cywilnego. W przypadku rejestracji urodzenia należy przedłożyć dokument zawierający dane identyfikujące co najmniej matkę dziecka; w przeciwnym razie stosuje się art. 62 ust. 3 pkt 2.”;

7) art. 104 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Z zastrzeżeniem art. 107, transkrypcja jest obligatoryjna, jeżeli obywatel polski, którego dotyczy zagraniczny dokument stanu cywilnego:

1. posiada akt stanu cywilnego potwierdzający zdarzenia wcześniejsze sporządzony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i żąda dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego;
2. ubiega się o polski dokument tożsamości lub nadanie numeru PESEL.”.

8) art. 105 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego potwierdzającego urodzenie, zawierającego dane ojca inne niż wynikające z domniemania pochodzenia dziecka od męża matki, kierownik urzędu stanu cywilnego, który dokonał transkrypcji, zawiadamia o tym męża matki z pouczeniem go o prawie do wniesienia do sądu powództwa o zaprzeczenie ojcostwa, chyba że nie jest możliwe ustalenie miejsca jego pobytu.

9) art. 107 otrzymuje brzmienie:

„Art. 107. Kierownik urzędu stanu cywilnego odmawia dokonania transkrypcji, jeżeli:

1) dokument w państwie pochodzenia nie jest uznawany za dokument stanu cywilnego lub nie ma mocy dokumentu urzędowego lub nie został wydany przez właściwy organ lub budzi wątpliwości co do jego autentyczności;

2) zawarte w zagranicznym dokumencie wpisy dotyczące małżeństwa, małżonka, matki, ojca, rodziców bądź przysposobienia pozostają w sprzeczności ze znaczeniem tych pojęć wskazanym w art. 2 ust. 2;

3) zagraniczny dokument potwierdza zdarzenie inne niż określone w art. 2 ust. 4;

4) zagraniczny dokument zawiera wpis oparty na orzeczeniu sądu państwa obcego lub rozstrzygnięciu innego organu państwa obcego niepodlegającym uznaniu na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1805 i 2459, Dz. U. z 2022 r. poz. 1, 366 i 480), zwanej dalej „Kodeksem postępowania cywilnego”, wiążących Rzeczpospolitą Polską wielostronnych i dwustronnych umów międzynarodowych lub prawa Unii Europejskiej;

5) zagraniczny dokument potwierdza zdarzenie, które miało miejsce na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

6) zagraniczny dokument potwierdza zdarzenie stwierdzone już polskim aktem stanu cywilnego;

7) zagraniczny dokument powstał w wyniku transkrypcji w państwie innym niż państwo zdarzenia;

8) transkrypcja byłaby sprzeczna z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.”;

10) w art. 108 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jeżeli orzeczenie sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcie innego organu państwa obcego podlega uznaniu na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, wiążących Rzeczpospolitą Polską wielostronnych i dwustronnych umów międzynarodowych lub prawa Unii Europejskiej, kierownik urzędu stanu cywilnego dołącza wzmiankę dodatkową do aktu stanu cywilnego lub zamieszcza przypisek przy tym akcie.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 27 stycznia 2022 r. o dokumentach paszportowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 350) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Użyte w ustawie pojęcia małżeństwa, małżonka, matki i rodziców rozumie się w znaczeniu nadanym im przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359)”;

2) w art. 28 ust. 2 wyraz „lub” zastępuje się przecinkiem i po wyrazie „kurator” dodaje się wyrazy: „lub osoba legitymująca się zaświadczeniem, o którym mowa w art. 51a) p.a.s.c.”

Art. 4. W ustawie z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2022 r. poz. 465) po art. 2 dodaje się art. 2a w brzmieniu:

„Art. 2a. Użyte w ustawie pojęcia małżeństwa, małżonka, matki, ojca i rodziców rozumie się w znaczeniu nadanym im przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359)”.

Art. 5. W ustawie z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2021 r. poz. 816,1000 i 1978) wprowadza się następujące zmiany:

„1) w art. 2 po ust. 1 dodaje się w ust. 1a w brzmieniu:

1a. Użyte w niniejszej ustawie pojęcia matki, ojca i rodziców rozumie się w znaczeniu nadanym im przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359).”

2) w art. 12 po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Danych określonych w ust. 1 pkt 1 lit. d) nie zamieszcza się w warstwie graficznej dowodu osobistego wydawanego na wniosek osoby legitymującej się zaświadczeniem określonym w art. 51 a) ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 709 i 1978, Dz. U. z 2022 r. poz. 350) dalej: „p.a.s.c.), chyba że imiona rodziców zamieszczone są w akcie urodzenia określonym w art. 3 ust. 1 bądź 2 p.a.s.c.;

3) w art. 12a po ust. 1 a) dodaje się ust. 1b) w brzmieniu:

„1b Danych określonych w ust. 1 pkt 1 lit. d) nie zamieszcza się w warstwie elektronicznej dowodu osobistego wydawanego na wniosek osoby legitymującej się zaświadczeniem określonym w art. 51 a) ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 709 i 1978, Dz. U. z 2022 r. poz. 350) dalej: „p.a.s.c.), chyba że imiona rodziców zamieszczone są w akcie urodzenia określonym w art. 3 ust. 1 bądź 2 p.a.s.c.”;

4) w art. 25 ust.2 wyraz „lub” zastępuje się przecinkiem i po wyrazie „kurator” dodaje się wyrazy: „lub osoba legitymująca się zaświadczeniem, o którym mowa w art. 51a) p.a.s.c.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2021 r. poz. 510, 1000,1641 i 1978, Dz. U. z 2022 r. poz. 350) w art. 2 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Użyte w niniejszej ustawie pojęcia małżeństwa, małżonka, matki i rodziców rozumie się w znaczeniu nadanym im przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359)”.

Art. 7. 1. Do postępowań administracyjnych wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i niezakończonych ostateczną decyzją, stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Art. 62 ustawy zmienianej w art. 1, w stosunku do dzieci urodzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Za zgodność pod względem prawnym, legislacyjnym i redakcyjnym

Agnieszka Tomczewska

Zastępca Dyrektora

Departamentu Spraw Rodzinnych i Nieletnich

w Ministerstwie Sprawiedliwości

/-podpisano elektronicznie/

UZASADNIENIE

I. Cele nowelizacji.

Celem nowelizacji jest:

- ułatwienie posługiwania się w praktyce na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zagranicznymi dokumentami dotyczącymi rejestracji stanu cywilnego, w szczególności w sprawach dotyczących dziecka;
- dostosowanie ustawy do orzecznictwa Sądu Najwyższego w zakresie mocy dowodowej aktów pochodzących z zagranicznej rejestracji stanu cywilnego oraz odniesienie się do nowych problemów, jakie pojawiły się w obrocie w ostatnich latach;
- rozstrzygnięcie bieżących problemów orzecznictwa sądów administracyjnych w niektórych sprawach w obrocie z zagranicą;
- dostosowanie ustawy do zmieniającego się otoczenia normatywnego w obrocie z zagranicą, w tym odejścia w niektórych obcych systemach prawnych od dotychczasowych zasad prawa osobowego i rodzinnego oraz rejestracji stanu cywilnego;
- zabezpieczenie funkcjonowania podstawowych konstytucyjnych i kodeksowych zasad polskiego prawa rodzinnego dotyczących konstrukcji prawnej pochodzenia dziecka i małżeństwa oraz ochrona tych zasad na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- usprawnienie załatwienia spraw na wniosek polskich obywateli o wydanie polskiego dokumentu tożsamości lub nadanie numeru PESEL wobec trudności stosowania art. 104 ust. 5 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 709), dalej „p.a.s.c.”, które zostały zauważone w bieżącym orzecznictwie sądów administracyjnych;
- zrównanie sytuacji prawnej wszystkich dzieci, bez względu na fakt czy i jaki akt urodzenia sporządzono poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
- ochrona praw dziecka poprzez wprowadzenie modyfikacji w zakresie zasad domniemania pochodzenia dziecka z małżeństwa;

- ochrona praw dziecka poprzez uszczegółowienie zasad nadania dziecku nazwiska w przypadku zawarcia małżeństwa przez jedno z jego rodziców.

Założeniem projektu jest uporządkowanie przepisów ogólnych ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego, co zapewni spójność tej regulacji z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 poz.1359), dalej „k.r.o.” wobec niespójnych z kodeksem żądań zgłaszanych w praktyce (również na bazie prawa obcego i wpisów w zagranicznych rejestrach, które mogą być oparte na innych zasadach filiacji i prawa rodzinnego).

Podkreślić trzeba, że krajowa ustawa o rejestracji stanu cywilnego jest przede wszystkim regulacją o złożonym charakterze cywilno-administracyjnym oraz częściowo prawem proceduralnym (*lex fori processualis*); przede wszystkim stanowi odbicie (swego rodzaju „lustro”) oddające podstawowe konstrukcje prawa osobowego i rodzinnego Rzeczypospolitej Polskiej. Celem nowelizacji prawa o aktach stanu cywilnego jest dostosowanie kilku przepisów tej ustawy do współczesnych potrzeb obrotu międzynarodowego, w którym pojawiły się diametralne różnice w pojmowaniu rejestracji stanu cywilnego, które są powoływane przez strony postępowań krajowych, co stwarza problemy np. wyjaśnione w uchwale 7 sędziów NSA z 2 grudnia 2019 r., II OPS 1/19.

Wskazać należy, że materia projektu nie jest objęta prawem unijnym a pozostaje w kompetencji państw członkowskich. W wyroku TSUE z 5 czerwca 2018 r. w sprawie C-673/16 Coman - w punkcie 37 uzasadnienia tego wyroku TSUE wskazał: „Oczywiście kwestie stanu cywilnego (...) są materią należącą do kompetencji państw członkowskich i prawo Unii tej kompetencji nie narusza”, natomiast w punkcie 43: „Unia szanuje tożsamość narodową państw członkowskich, nierozzerwalnie związaną z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi”.

Odnosząc się do filiacji i stanu cywilnego należy podkreślić, że nie ma umów międzynarodowych ani rozporządzeń unijnych nie tylko w zakresie prawa cywilnego i rodzinnego (materialnego), ale nawet w obszarze prawa kolizyjnego i międzynarodowego postępowania cywilnego (są te zagadnienia wyłączone z zakresu zastosowania np. art. 1-2 Konwencji o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci, sporządzonej w Hadze dnia 19 października 1996 r. jak też Rozporządzenia Rady (WE)

nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000.).

Należy zwrócić uwagę, że bieżące prawa i obowiązki w stosunku do dziecka są odrębnym zagadnieniem niż przedmiotowy projekt ustawy dotyczący prawnego pochodzenia dziecka oraz stanu cywilnego, macierzyństwa i ojcostwa. Jak zasygnalizowano powyżej, stan cywilny (prawne „pochodzenie dziecka” wg nomenklatury k.r.o.) stanowi osobne zagadnienie niż bieżące sprawowanie praw i obowiązków w stosunku do osoby dziecka. Te ostatnie składają się na inną konstrukcję jurydyczną (zakres przedmiotowy) władzy rodzicielskiej (k.r.o. i konwencja haska z 1996 r. w sytuacjach transgranicznych), ewentualnie samego prawa i obowiązku kontaktów z dzieckiem (art. 113 i in. k.r.o., też np. osoby bliskie faktycznie zajmujące się dzieckiem). Niewątpliwie w prawie polskim sprawowanie bieżącej pieczy nad osobą dziecka jest jurydycznie osobnym zagadnieniem - może być tak, że sądowe ustalenie ojcostwa będzie wpisane do akt stanu cywilnego, ale nie będzie to oznaczać sprawowania władzy rodzicielskiej w sytuacji, gdy sąd ojcu jej nie przyznał. Może być też tak, że inne osoby niż matka i ojciec ją sprawują, np. piecza zastępcza lub opiekun prawny, a nie są one wpisywane do tego rejestru stanu cywilnego.

Systemy prawne różnych państw różnie funkcjonują w omawianym zakresie. Dla przykładu, w Wielkiej Brytanii w rejestrze zwanym rejestrem urodzeń wpisuje się więcej informacji aniżeli w polskim systemie (np. informacje spoza naszego rozumienia stanu cywilnego (pochodzenia dziecka), a to z zakresu władzy rodzicielskiej, a nawet samych kontaktów z dzieckiem. Istnieją zatem kraje, w których występuje szerszy zakres przedmiotowy (nieodpowiadający zakresowi rejestracji w Polsce), który dodatkowo obejmuje dane na temat sprawowania władzy rodzicielskiej, mimo tego, że rejestr ma podobną nazwę odnoszącą się do urodzenia. Może być też tak, że nie rejestruje się matki i ojca, lecz np. osoby te samej płci, co jest sprzeczne z perspektywy podstawowych zasad polskiego prawa rodzinnego. A nawet tak, że rejestruje się nie matkę, która dziecko urodziła (co jest podstawową zasadą prawa polskiego), ale - zamiast niej - nabywczynię lub nabywcę dziecka w drodze kontraktu tzw. surrogate motherhood.

Prawo właściwe dla bieżącej pieczy nad dzieckiem (np. codziennej pieczy nad osobą i majątkiem dziecka) reguluje konwencja haska z 1996 roku. Na polski stan prawny składa się m.in. art. 16 ust. 3 tej konwencji, zgodnie z którym - np. po przyjeździe dziecka do Polski – „odpowiedzialność rodzicielska istniejąca według prawa państwa zwykłego pobytu dziecka

trwa także po zmianie zwykłego pobytu dziecka na inne państwo”. Do tego nie jest potrzebna żadna rejestracja stanu cywilnego w Polsce. Organy państwa nowego miejsca zamieszkania (jeżeli dziecko przyjeżdża na stałe) mogą potem w trybie art. 15 ust. 3 konwencji do kwestii odpowiedzialności rodzicielskiej zastosować własne prawo (bo zasadą jest stosowanie prawa aktualnego stałego pobytu dziecka) i zmienić reguły władzy rodzicielskiej (w tym inaczej określić podmioty je sprawujące), co jednak w Polsce nie następuje. Jednak wówczas w razie stosowania już prawa polskiego, zgodnie z art. 15 ust. 2 konwencji, organy krajowe mogą wyjątkowo zastosować lub wziąć pod rozwagę prawo innego państwa, z którym dana sytuacja ma ścisły związek (na przykład państwa poprzedniego zamieszkania dziecka). Mogą też - zgodnie z art. 22 - „od stosowania prawa wskazanego w postanowieniach konwencji odstąpić, jeżeli jego stosowanie jest wyraźnie sprzeczne z porządkiem publicznym, przy uwzględnieniu dobra dziecka.”

Przedmiotowa nowelizacja obejmuje zmianę art. 62 i 90 k.r.o. oraz przepisów ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego: art. 2 p.a.s.c. (zakres rejestracji krajowej), art. 3 p.a.s.c. (możliwość posługiwania się dokumentem zagranicznym), wprowadzenie rozdziału 5 a (wydawanie zaświadczeń potwierdzających uprawnienie do wykonywania praw określonych w art. 21 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej), art. 99 p.a.s.c. (rejestracja zdarzeń, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej), art. 104 p.a.s.c. (transkrypcja zagranicznego dokumentu stanu cywilnego), art. 105 p.a.s.c. (w związku ze zmianą wprowadzoną w art. 62 k.r.o.), art. 107 p.a.s.c. (odmowa dokonania transkrypcji) i art. 15 i 108 p.a.s.c. (odesłania do k.r.o. i k.p.c.) oraz zmiany w przepisach szczególnych, będące konsekwencją wprowadzenia powyższych regulacji.

II. Propozycje zmian w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym.

1. Zmiana art. 62 k.r.o. w zakresie domniemania pochodzenia dziecka z małżeństwa.

W polskim prawie rodzinnym domniemanie pochodzenia dziecka od męża matki jest jednym z trzech sposobów – obok uznania ojcostwa i sądowego ustalenia ojcostwa – ustalenia pochodzenia dziecka od określonego mężczyzny. Zagadnienie pochodzenia dziecka od określonej kobiety oraz związane z tym pochodzeniem instytucje prawne, jakimi są ustalenie macierzyństwa i zaprzeczenie macierzyństwa, normują przepisy art. 61⁹ – 61¹⁶ k.r.o. Przewidziane w art. 62 k.r.o. domniemanie pochodzenia dziecka od męża matki jest

domniemaniem prawnym wzruszalnym. Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 62 § 1 k.r.o. jeżeli dziecko urodziło się w czasie trwania małżeństwa albo przed upływem trzystu dni od jego ustania lub unieważnienia, domniemywa się, że pochodzi ono od męża matki. Domniemania tego nie stosuje się, jeżeli dziecko urodziło się po upływie trzystu dni od orzeczenia separacji. Zgodnie z art. 62 § 2 k.r.o., jeżeli dziecko urodziło się przed upływem trzystu dni od ustania lub unieważnienia małżeństwa, lecz po zawarciu przez matkę drugiego małżeństwa, domniemywa się, że pochodzi ono od drugiego męża. Domniemanie to nie dotyczy przypadku, gdy dziecko urodziło się w następstwie procedury medycznie wspomaganą prokreacji, na którą wyraził zgodę pierwszy mąż matki. W takim przypadku należy przyjąć, że obowiązuje domniemanie pochodzenia dziecka od pierwszego męża matki. Jak wskazuje art. 62 § 3 k.r.o., powyższe domniemania mogą być obalone tylko na skutek powództwa o zaprzeczenie ojcostwa.

Matką dziecka jest kobieta, która je urodziła (art. 61⁹ k.r.o.). Jest ona wpisana jako matka dziecka w jego akcie urodzenia. W świetle art. 62 k.r.o. bez znaczenia jest, czy do urodzenia się dziecka doszło w wyniku zapłodnienia w sposób naturalny, czy sztuczny. Jak wynika z art. 68 k.r.o. zaprzeczenie ojcostwa nie jest dopuszczalne, jeżeli dziecko urodziło się w następstwie procedury medycznie wspomaganą prokreacji, na którą mąż matki wyraził zgodę.

Potrzeba wprowadzenia zmian w zakresie regulacji objętej art. 62 k.r.o. wynika z analiz prowadzonych przez pracowników urzędów stanu cywilnego. Aktualnie przepis art. 62 § 1 k.r.o., w części dotyczącej domniemania ojcostwa przed upływem trzystu dni od ustania małżeństwa lub jego unieważnienia, ma bardzo rzadkie zastosowanie. W większości przypadków dotyczy on aktów urodzenia sporządzonych za granicą, w których wpisany jest biologiczny ojciec dziecka. Utrzymywanie domniemania ojcostwa na rzecz byłego męża po ustaniu małżeństwa wskutek rozvodu jest w tych przypadkach pozbawione uzasadnienia tym bardziej, że w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego wpisany jest najczęściej biologiczny ojciec dziecka, tak więc akt ten odzwierciedla rzeczywisty stan rzeczy. Ponadto, w każdym takim przypadku, co wynika z orzeczeń sądów, mąż matki dziecka nie jest ojcem dziecka. Dodatkowo, jeśli zaraz po uprawomocnieniu się wyroku rozwodowego rodzice dziecka zawrą związek małżeński działa domniemanie pochodzenia dziecka od męża matki i okres 300 dni po uprawomocnieniu się wyroku rozwodowego poprzedniego małżeństwa nie ma zastosowania. W celu potwierdzenia powyższego, przeprowadzono badanie statystyczne na małej grupie średniej wielkości urzędów stanu cywilnego. Wynik tego badania potwierdza, że dotyczy to tylko około 0,5% wszystkich zdarzeń. Doświadczenia kierowników urzędów stanu cywilnego dowodzą, że dzieci urodzone po orzeczeniu rozvodu są z reguły dziećmi nowych partnerów,

a nie byłych mężów. Powoduje to konieczność wytaczania powództwa o zaprzeczenie ojcostwa. Rezygnacja z domniemania w odniesieniu do urodzenia dziecka już po ustaniu małżeństwa uczyni takie postępowania sądowe zbędnymi. Nowy partner uzna dziecko albo będzie się toczył proces o ustalenie ojcostwa. Takich postępowań sądowych będzie jednak zdecydowanie mniej, aniżeli obecnie procesów o zaprzeczenie ojcostwa.

Proponowana nowelizacja art. 62 k.r.o. przyjmuje, że jeżeli dziecko urodziło się w czasie trwania małżeństwa albo przed upływem trzystu dni od jego ustania na skutek śmierci męża matki lub unieważnienia małżeństwa domniemywa się, że pochodzi ono od męża matki. Oznacza to, że, dziecko – zgodnie z projektowanymi zmianami - pochodzi od męża matki, jeżeli:

- urodziło się w trakcie trwania małżeństwa, albo
- urodziło przed upływem trzystu dni od jego ustania na skutek śmierci męża matki, albo
- urodziło przed upływem trzystu dni od unieważnienia małżeństwa.

Domniemanie powyższe może być obalone tylko na skutek powództwa o zaprzeczenie ojcostwa. Skutkiem wprowadzonej zmiany, tj. wyłączenia domniemania z art. 62 k.r.o. w sytuacji, gdy ustanie małżeństwa nastąpiło poprzez orzeczenie rozwodu będzie odciążenie zarówno sądów jak i kierowników stanu cywilnego. Przede wszystkim jednak nowelizacja chroni dobro dziecka, umożliwiając biologicznym ojcom natychmiastowe uznanie ojcostwa, bez konieczności prowadzenia procesu o zaprzeczenie ojcostwa.

Bez zmian natomiast pozostaje z przepis art. 62 k.r.o. w zakresie przewidującym domniemanie pochodzenia dziecka od męża matki w przypadku, gdy urodziło się ono przed upływem trzystu dni od jego ustania na skutek śmierci męża matki, jak też w sytuacji unieważnienia małżeństwa. W pierwszym przypadku chodzi o wykluczenie sytuacji skutkujących potrzebą ustalania ojcostwa dziecka, gdy jest oczywiste, że jego ojciec pozostawał w związku małżeńskim z matką dziecka, jednak przed narodzinami dziecka zmarł. Małżeństwo ustaje bowiem przez śmierć jednego z małżonków, przy czym w razie uznania jednego z małżonków za zmarłego domniemywa się, że małżeństwo ustało z chwilą, która w orzeczeniu o uznaniu tego małżonka za zmarłego została oznaczona jako chwila jego śmierci (art. 55 § 1 k.r.o.). Natomiast w przypadku unieważnienia małżeństwa chwilą ustania małżeństwa jest dzień uprawomocnienia się orzeczenia sądu unieważniającego małżeństwo. Art. 62 k.r.o. nie ma natomiast w ogóle zastosowania w wypadku prawomocnego ustalenia przez sąd nieistnienia małżeństwa.

2. Zmiana art. 90 § 1 k.r.o. - w zakresie nadania dziecku nazwiska w przypadku zawarcia małżeństwa przez matkę lub ojca, z którym dziecko stale przebywa.

Kwestię nazwiska pasierba lub pasierbicy reguluje przepis art. 90 k.r.o. Zgodnie z jego treścią, jeżeli matka małoletniego dziecka zawarła małżeństwo z mężczyzną, który nie jest ojcem tego dziecka, małżonkowie mogą złożyć przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub przed konsulem zgodne oświadczenia, że dziecko będzie nosiło takie samo nazwisko, jakie zgodnie z art. 88 k.r.o. nosi albo nosiłoby ich wspólne dziecko. Do zmiany nazwiska dziecka, które ukończyło trzynaste lat potrzebna jest jego zgoda (§ 1). Nadanie dziecku nazwiska, o którym mowa powyżej nie jest dopuszczalne, jeżeli nosi ono nazwisko ojca albo nazwisko utworzone na podstawie zgodnych oświadczeń rodziców dziecka przez połączenie nazwiska matki z nazwiskiem ojca dziecka (§ 2). Aktualnie powyższe przepisy (tj. § 1 i 2) stosuje się odpowiednio, gdy ojciec małoletniego dziecka zawarł małżeństwo z kobietą, która nie jest matką tego dziecka (§ 3).

W uzasadnieniu projektu rządowego ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (druk nr 888 sejmu VI kadencji) wskazano, że „należy dostosować brzmienie art. 90 do projektowanego nowego brzmienia art. 88 § 1 i art. 89 k.r.o., które dotyczą kształtowania nazwiska dziecka pochodzącego od męża matki dziecka i dziecka pozamałżeńskiego. Nadanie nazwiska dziecku, które jest pasierbem (art. 90 projektu) nie może ograniczać się jedynie do nadania nazwiska męża matki. Powinna istnieć możliwość nadania nazwiska, jakie nosi albo nosiłoby dziecko pochodzące od małżonków. Przemawia za tym cel przepisów o określeniu nazwiska pasierba – zrównanie pod względem nazwiska dzieci wychowujących się w danej rodzinie, dzieci wspólnych oraz pochodzących od jednego z małżonków”.

Próbując osiągnąć wskazany powyżej cel przepisu, powstał art. 90 k.r.o., który należy uznać w obecnym brzmieniu jest nieprecyzyjny z uwagi na brak wskazania, który z rodziców jest uprawniony do zrealizowania uprawnienia do zmiany nazwiska dziecka. Językowa wykładnia może prowadzić do wniosku, że uprawniony mógłby być każdy rodzic, również ten, z którym dziecko stale nie przebywa, co mijałoby się rażąco z celem tej regulacji. Z tych względów zasadne jest doprecyzowanie przepisu przez wskazanie, że uprawnienie do złożenia oświadczenia o nazwisku dotyczy wyłącznie tych osób, z którymi dziecko przebywa. W przypadku orzeczenia przez sąd pieczy naprzemiennej, przyjąć należy, że dziecko stale nie przebywa u żadnego z rodziców. Wyłączone jest zatem w takich przypadkach stosowanie omawianego przepisu.

III. Tło empiryczne projektu zmian ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

Potrzeba wprowadzenia zmian w ustawie – Prawo o aktach stanu cywilnego wynika z pojawienia się w polskim obrocie prawnym nowych zjawisk prawnych, wywodzących się z porządków prawnych innych państw oraz prób ich adaptacji w polskich rejestrach urzędowych. Zjawiska te są pochodną instytucji prawnych takich, jak: małżeństwa albo związku partnerskie osób tej samej płci oraz przysposobienie osób małoletnich przez pary osób tej samej płci. W ciągu ostatniego dziesięciolecia przed polskimi organami administracji publicznej, a następnie polskich sądów administracyjnych zostały przeprowadzone – a także są w dalszym ciągu prowadzone – postępowania w sprawach dotyczących transkrypcji zagranicznych dokumentów stanu cywilnego, w których jako małżonkowie albo rodzice dzieci zostały wpisane osoby tej samej płci. Sprawy te były załatwiane przez właściwych kierowników urzędów stanu cywilnego zasadniczo poprzez odmowy wpisania do polskiego rejestru (ksiąg) stanu cywilnego treści zagranicznych aktów - odpowiednio - małżeństwa albo urodzenia. Skargi do wojewódzkich sądów administracyjnych zostały w większości prawomocnie oddalone (zob. m.in. wyrok WSA w Gliwicach z dnia 6 kwietnia 2016 r., II SA/G1 1157/15; wyroki WSA w Warszawie m.in.: z dnia 3 listopada 2017 r., IV SA/Wa 1893/17; z dnia 8 stycznia 2019 r., IV SA/Wa 2618/18; z dnia 25 stycznia 2018 r., IV SA/Wa 2717/18; wszystkie orzeczenia sądów administracyjnych są publikowane pod adresem: <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>). Odnośnie do transkrypcji zagranicznych aktów małżeństwa osób tej samej płci w orzecznictwie funkcjonuje jednolite stanowisko, iż transkrypcja tych aktów byłaby sprzeczna z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (zob. przykładowo wyrok NSA z dnia 28 lutego 2018 r., II OSK 1112/16).

Natomiast w kwestii transkrypcji zagranicznych aktów urodzenia dziecka, w których jako rodzice wpisane są dwie osoby tej samej płci w orzecznictwie sądowo-administracyjnym pojawiła się na pewnym etapie rozbieżność. Początkowo stanowisko odnośnie do niedopuszczalności transkrypcji tych aktów nie budziło wątpliwości (zob. np.: wyrok NSA z dnia 17 grudnia 2014 r., II OSK 1298/13). W późniejszym okresie sądy administracyjne kwestionowały stanowisko organów administracyjnych w tym przedmiocie (zob. wyrok WSA w Poznaniu z dnia 5 kwietnia 2018 r., II SA/Po 1169/17). Odmienne stanowisko Naczelny Sąd Administracyjny wyraził w wyroku z dnia 10 października 2018 r., II OSK 2552/16,

przyjmując, że odmowa dokonania transkrypcji ze względu na klauzulę porządku publicznego nie jest zgodna z przepisami prawa, gdyż prowadzi do naruszenia zasady transkrypcji obligatoryjnej, tj. obowiązku wynikającego z art. 104 ust. 5 p.a.s.c. i jest naruszeniem praw dziecka, gdyż uniemożliwia nadanie numeru PESEL oraz uzyskanie polskiego dokumentu tożsamości, a to z kolei wywołuje skutek w postaci ograniczenia dostępu do polskiego systemu oświaty, czy też polskiego systemu opieki zdrowotnej. Z kolei, w wyroku z dnia 29 sierpnia 2018 r., II OSK 2129/16, Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że odmowa transkrypcji hinduskiego aktu urodzenia uniemożliwia uzyskanie przez skarżącego polskiego dokumentu tożsamości - paszportu, co może ograniczać lub wręcz uniemożliwiać podróżowanie do innych państw.

Powyższe rozbieżności zadecydowały o podjęciu przez Naczelny Sąd Administracyjny w dniu 9 grudnia 2019 r. w sprawie II OPS 1/19 uchwały, w której stwierdził, że: „Przepis art. 104 ust. 5 i art. 107 pkt 3 ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego w związku z art. 7 ustawy Prawo prywatne międzynarodowe, nie dopuszcza transkrypcji zagranicznego aktu urodzenia dziecka, w którym jako rodzice wpisane są osoby tej samej płci”. Jak podkreślił NSA w motywach tej uchwały, z dotychczasowego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE wynika, że ustawodawstwo dotyczące stanu cywilnego mieści się w kompetencjach państw członkowskich i prawo UE nie narusza tej kompetencji (zob. np. wyroki w sprawach: Garcia Avello, C-148/02, EU:C:2003:539, pkt 25; Maruko, C-267/06, EU:C:2008:179, pkt 59; a także Grunkin i Paul, C-353/06, EU:C:2008:559, pkt 16). Odmowa przeniesienia zagranicznego dokumentu do krajowego rejestru stanu cywilnego może być uzasadniona zastosowaniem krajowej klauzuli porządku publicznego. Trybunał dostrzegł, że rozstrzygnięcie kwestii związanych z przeniesieniem do krajowego rejestru stanu cywilnego danych wynikających z zagranicznego dokumentu urzędowego wymaga poszanowania słusznej równowagi sprzecznych interesów, tj. z jednej strony - ochrony uprawnień wynikających z prawa UE oraz z drugiej strony - uzasadnionej ochrony przez państwo członkowskie jego tradycji (zob. wyrok w sprawie Runevic-Vardyn i Wardyn, C-391/09, ECLI:EU:C:2011:291, pkt 91).

Mając na uwadze obowiązek władz publicznych uwzględnienia najlepszego interesu dziecka, należy przyjąć, iż niedopuszczalność transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego nie może skutkować brakiem zagwarantowania obywatelom polskim ich praw związanych z uzyskaniem numeru PESEL oraz dowodu osobistego lub paszportu. Zgodnie ze stanowiskiem NSA wyrażonym we wspomnianej uchwale, odmowa transkrypcji nie jest równoznaczna z odmową przyznania jednostce szeregu praw o charakterze

administracyjnoprawnym. W celu jednoznacznego rozstrzygnięcia pojawiającego się w praktyce problemu w tej płaszczyźnie, zachodzi potrzeba wprowadzenia zmian także w ustawach prawnoadministracyjnych - w kierunku pogodzenia interesu publicznego z zagwarantowaniem obywatelom ich podstawowych praw.

Podobne stanowisko zaprezentował Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 14 grudnia 2021 roku w sprawie C-490/20 *Stolichna obstina, rayon „Pancharevo”*, ECLI:EU:C:2021:1008. Zgodnie z jego treścią, w sytuacji, gdy małoletnie dziecko będące obywatelem Unii, którego akt urodzenia sporządzony przez inne państwo członkowskie wskazuje jako jego rodziców dwie osoby tej samej płci, państwo członkowskie, którego to dziecko jest obywatelem, jest zobowiązane:

- 1) do wydania mu dowodu tożsamości i paszportu – które potwierdzają nie tylko tożsamość dziecka, ale i jego nazwisko wynikające z hiszpańskiego aktu urodzenia - bez konieczności uprzedniego sporządzenia aktu urodzenia przez organy krajowe;
- 2) taki dokument, pojedynczo lub w powiązaniu z innymi dokumentami (wydanymi przez przyjmujące państwo członkowskie dziecka (tu: Bułgarię), powinien umożliwić mu korzystanie z przysługującego mu prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich – z każdą z jego dwóch matek (tu: według prawa hiszpańskiego);
- 3) konieczne jest, aby obie matki mogły posiadać dokument, który wskazuje je jako osoby uprawnione do podróżowania z tym dzieckiem. Inne państwa członkowskie są zobowiązane uznać ten dokument;
- 4) organy bułgarskie są zobowiązane do uznania tych więzi pokrewieństwa w celu umożliwienia dziecku niezakłóconego korzystania z każdym rodzicem z przysługującego jej prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich.

Z orzecnictwa sądownoadministracyjnego wynika także rozbieżność odnośnie uprawnień organów administracji publicznej do dokonywania ustaleń w zakresie pochodzenia dziecka od biologicznej matki i ojca, w tym do oceny zagranicznych dokumentów urzędowych pod kątem podstawowych zasad porządku publicznego Rzeczypospolitej Polskiej (zob. wyrok NSA z dnia 6 maja 2015 r., II OSK 2419/13). Sąd wskazał na obowiązek respektowania przez organy administracyjne i sądy wartości, z którymi związane są prawa małoletnich, zarówno w kontekście norm konstytucyjnych,

przepisów o obywatelstwie polskim, jak również konwencji międzynarodowych (zob. wyrok NSA z dnia 30 października 2018 r., II OSK 1868/16.).

IV. Zakres rejestracji krajowej.

1. Zmiana art. 2 i 3 p.a.s.c.- definicje legalne pojęć.

Projektowany przepis art. 2 p.a.s.c. precyzuje zakres przedmiotowy krajowej rejestracji stanu cywilnego i stanowi odbicie podstawowych zasad porządku prawnego, które wynikają z art. 18 Konstytucji RP oraz podstawowych założeń polskiego prawa rodzinnego. Jego wprowadzenie jest konieczne z uwagi na zmiany niektórych zagranicznych systemów prawnych. Nastąpiło w nich wyjście poza prawne ujęcie małżeństwa rozumianego jako związek jednej kobiety i jednego mężczyzny i wprowadzenie nieznanego polskiemu prawu quasi-mażeńskiej konstrukcji prawnej rejestrowanego związku partnerskiego, która może podlegać rejestracji w zagranicznych aktach stanu cywilnego, oraz odejście od prawnego rozumienia rodzicielstwa jako sumy macierzyństwa (pochodzenie od kobiety) oraz ojcostwa (pochodzenie od mężczyzny). W polskim porządku prawnym jedynie małżeństwo, rozumiane jako związek mężczyzny i kobiety, jest prawnie uznany przez państwo i jako taki korzysta z ochrony i opieki prawnej. Ochrona oznacza, że państwo, działające przez swoje organy, zarówno w sferze stosowania, jak i stanowienia prawa, nie dopuszcza do zmiany koncepcji małżeństwa, rodziny, macierzyństwa i rodzicielstwa ze względu na obce rozwiązania prawne w sferze moralnej, społecznej, gospodarczej czy religijnej. Opieka oznacza natomiast sytuację, w której państwo nie dopuszcza do zagrożenia małżeństwa, rodziny, macierzyństwa i rodzicielstwa w sferze normalnego funkcjonowania z powodu niemożności odnalezienia się w społeczeństwie, państwie bądź braku dostatecznych środków materialnego utrzymania.

Konieczność zdefiniowania w ustawie – Prawo o aktach stanu cywilnego podstawowych dla polskich realiów społecznych pojęć: małżeństwo, małżonek, matka, ojciec, rodzice jest nie tylko odpowiedzią na próby zmiany tych pojęć w języku prawniczym, ale przede wszystkim reakcją na redefiniowanie ich w języku prawnym – w płaszczyźnie konstytucyjnej. Pożądane jest ujednoczenie znaczenia wskazanych terminów w perspektywie systemowej, poprzez zawarcie odesłania w zmienianym przepisie art. 2 ust. 2 projektowanej ustawy do regulacji ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Kształt definiowanych pojęć zawarty w projektowanej ustawie odpowiada ich powszechnemu, konsensualnemu znaczeniu, przyjętemu w polskim społeczeństwie i ugruntowanemu w tradycji.

Wymaga podkreślenia, że potrzeba odniesienia zakresu znaczeniowego podstawowych pojęć prawnorodzinnych używanych w prawie o aktach stanu cywilnego do znaczenia, jakie przypisane jest im w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, jak również ścisłego zrelacjonowania zakresu przedmiotowego rejestru stanu cywilnego do instytucji prawa rodzinnego uregulowanych w tym Kodeksie, podyktowana jest zasadą, że każdy rejestr stanu cywilnego stanowi refleks krajowego systemu prawa rodzinnego i z natury rzeczy ukierunkowany jest na utrwalanie danych dotyczących rodzimych instytucji prawnorodzinnych. Nie oznacza to rzecz jasna, by realizacja tej zasady prowadziła do eliminacji czynności rejestracyjnych w odniesieniu do zdarzeń zagranicznych, w szczególności zawartych za granicą bądź podlegających prawu obcemu związków małżeńskich, rzecz jednak w tym, by te zagraniczne zdarzenia i instytucje odpowiadały kwalifikacyjnie zdarzeniom prawnym i instytucjom uregulowanym w prawie polskim, pośród których wymienić należy przede wszystkim rodzicielstwo jako suma macierzyństwa i ojcostwa (oznaczającego pochodzenie człowieka od kobiety jako matki i mężczyzny jako ojca), małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, a także przysposobienie jako instytucja ukształtowana wedle zasady *adoptio naturam imitatur*, to jest konstytuująca między przysposabiającym (przysposabiającymi) a przysposobionym takie relacje prawne, jak między rodzicem (rodzicami) a dzieckiem – ze wszystkimi tego konsekwencjami, w szczególności w zakresie przysposobienia wspólnego. Doniosłe względy natury systemowej przemawiają za tym, by rejestr stanu cywilnego gromadził dane dotyczące tych tylko zdarzeń, które rzutują na stan cywilny osoby kształtowany krajowymi normami merytorycznymi i odpowiadającymi im unormowaniami obcymi – to jest z wyłączeniem takich, które w zakresie przedmiotowym rejestru nie mieszczą się, gdyż na stan cywilny w rozumieniu prawa krajowego w żaden sposób wpływać nie mogą (zarejestrowane związki partnerski, małżeństwa jedнопłciowe, małżeństwa na czas określony itp.). Przeciwno odmiennemu rozwiązaniu stoją także względy natury „technicznej”: dynamika rozwoju obcych ustawodawstw w zakresie prawa rodzinnego, pojawianie się w nich nowych instytucji i pojęć prawnorodzinnych, stanowią tendencję, która praktycznie uniemożliwia stworzenie zamkniętego katalogu zdarzeń i instytucji podlegających odnotowaniu w krajowym systemie, a rozwiązanie polegające na ukształtowaniu go jako „otwartego”, to jest rejestrującego (choćby tylko w formie wzmianek dodatkowych) wszelkie owe zdarzenia i instytucje bez względu na kwestię ich kwalifikacyjnej ekwiwalencji ze zdarzeniami i instytucjami prawa polskiego, nadawałaby temu rejestrowi znamiona pewnego rodzaju międzynarodowego *panopticum* – oderwanego od celu, dla jakich jest powołany,

w postaci gromadzenia i utrwalania danych dotyczących stanu cywilnego w rozumieniu, jakie pojęciu temu nadaje polskie ustawodawstwo.

Należy zaznaczyć, że w związku z wejściem w życie w dniu 1 listopada 2015 r. ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o leczeniu niepłodności (Dz. U. z 2020 r. poz. 442), Kodeks rodzinny i opiekuńczy dopuścił uznanie ojcostwa w przypadku zastosowania tzw. procedury medycznie wspomaganey prokreacji (art. 75¹ § 1 k.r.o.). Wspomniana ustawa o leczeniu niepłodności w art. 20 ust. 1 pkt 2 stanowi, iż przeniesienie do organizmu biorczyni zarodków powstałych z komórek rozrodczych pobranych w celu dawstwa partnerskiego albo dawstwa innego niż partnerskie oraz zarodków przekazanych w celu dawstwa zarodka może nastąpić w przypadku dawstwa innego niż partnerskie, jeżeli zgodę na przeniesienie wyrazili, w formie pisemnej, biorczyni oraz jej mąż albo mężczyzna, z którym biorczyni pozostaje we wspólnym pożyciu, złożył oświadczenie zgodnie z art. 75¹ § 1 k.r.o. Również w postanowieniach tej ustawy należy odnaleźć potwierdzenie spójnego stanowiska polskiego ustrojodawcy oraz ustawodawcy, zgodnie z którym rodzicami oraz ojcem i matką, a także małżonkami są odpowiednio mężczyzna i kobieta. Jakkolwiek ustawodawca sankcjonuje dopuszczalność wskazanych w tej ustawie stanów faktycznych związanych z macierzyństwem i ojcostwem wynikającym z procedur medycznie wspomaganey prokreacji, to jednak w żadnym wypadku nie przewiduje dostępu do nich - tak samo jak w wypadkach naturalnej prokreacji - par osób tej samej płci. Nie istnieje także możliwość zawarcia małżeństwa ani przysposobienia dziecka przez dwie osoby tej samej płci. W polskiej rzeczywistości prawnej nie funkcjonowała ani nie funkcjonuje również instytucja związków partnerskich, adresowanych dla par osób tej samej płci, będących tworem prawnym powstałym na gruncie innych niż polski porządków prawnych, mającym stanowić paralelę wobec związków małżeńskich zawieranych przez osoby tej samej płci.

W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przyjmuje się, że państwa członkowskie nie są obowiązane do przyjmowania rozwiązań prawnych legalizujących związki małżeńskie osób tej samej płci. Kwestia zgody na małżeństwo osób tej samej płci pozostaje przedmiotem regulacji prawa krajowego poszczególnych państw Konwencji. W orzecznictwie ETPCz ugruntowany jest pogląd, że art. 12 Konwencji [prawo do zawarcia małżeństwa] nie nakłada na Rządy Państw - Stron Konwencji obowiązku umożliwienia zawierania małżeństw przez pary jednopłciowe, a tym samym nie można uznać, że istnieje pozytywny obowiązek ujawnienia w rejestrze stanu cywilnego takich małżeństw jako instytucji nieznaney prawu krajowemu. W polskiej rzeczywistości społecznej wspomniane zagadnienia związane są ze

zdarzeniami o charakterze incydentalnym. W stosunku do zdecydowanie przeważającej większości przypadków małżeństw heteroseksualnych, posiadających dzieci, sytuacje par tej samej płci kierujących - w imieniu i na rzecz dziecka - żądania rodzące określone skutki prawne, są w Polsce wyjątkiem od zasady. Reperkusje tak definiowanej rzeczywistości społecznej należy dostrzec w sprawach dotyczących transkrypcji aktów urodzenia dzieci poczętych za granicą, w których widnieją jako rodzice osoby tej samej płci.

Należy zwrócić uwagę na przepis art. 4 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30; dalej przywoływany jako „Traktat o UE”), z którego wynika, że Unia szanuje m.in. tożsamość narodową państw członkowskich, nierozzerwalnie związaną z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi. Unia szanuje podstawowe funkcje państwa, m.in. funkcje mające na celu utrzymanie porządku publicznego. Konieczność respektowania polskiej tożsamości konstytucyjnej (narodowej) jest immanentnie związana z obowiązkiem szacunku dla polskiego dorobku społeczno - kulturowego i obyczajowego. Podobne stanowisko zaprezentowała Rzecznik Generalna Kokott w opinii przedstawionej w dniu 15 kwietnia 2021 r. w sprawie C-490/20 V.M.A. przeciwko Stolichna obstina, rayon Panczarevo wskazując, że definicja więzi rodzinnych może stanowić część tożsamości narodowej państw członkowskich. Tożsamość narodowa została pomyślana jako ograniczenie wpływu prawa Unii na dziedziny uznane za istotne dla państw członkowskich, a nie tylko jako wartość Unii, którą należy wyważyć z innymi interesami tej samej rangi. Jest to zgodne z celem tożsamości narodowej polegającym na zachowaniu, w odniesieniu do podstawowych struktur politycznych i konstytucyjnych, specyficznych koncepcji właściwych każdemu z państw członkowskich.

Z analizy prawnoporównawczej przeprowadzonej przez Europejski Trybunał Praw Człowieka wynika, że wskazane zjawiska, połączone m.in. z możliwością zawierania umów o macierzyństwo zastępcze, dopuszczalne są w zdecydowanej mniejszości państw europejskich – „wydają się być tolerowane” w niektórych z badanych państw; w większości zaś są zabronione (zob. pkt 22-24 opinię doradcą Wielkiej Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 10 kwietnia 2019 r., dotyczącą uznawania w prawie krajowym prawnego stosunku między dzieckiem urodzonym za granicą w wyniku umowy o macierzyństwo zastępcze a matką docelową, niepubl.; ponadto zob.: J. Pawliczak, *Zarejestrowany związek partnerski a małżeństwo*, Warszawa 2014; T. J. Tadla, Glosa do wyroków NSA z dnia 10 i 30 października 2018 r., II OSK 1868/16, II OSK 1869/16, II OSK 1870/16, II OSK 2552/16, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2019, nr 3, s. 150 i n.).

Polska kultura i tradycja narodowa znajdują swój wyraz i ochronę prawnokonstytucyjną w postanowieniach Konstytucji RP. Przepis art. 18 Konstytucji, określający małżeństwo jako związek mężczyzny i kobiety, został umiejscowiony wśród przepisów kształtujących podstawowe zasady ustrojowe Rzeczypospolitej Polskiej. Powyższa wizja małżeństwa, rodziny i rodzicielstwa została w sposób celowy wdrożona przez ustrojodawcę w przywołanym przepisie konstytucyjnym (zob. L. Garlicki, *Komentarz do art. 18 [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. L. Garlicki, M. Zubik, SIP Lex 2016, pkt 3). Twórcy Konstytucji RP uznali za potrzebne umieszczenie powyższej normy w rozdziale o zasadach ustroju Rzeczypospolitej, nadając jej fundamentalne dla kształtu polskiego społeczeństwa znaczenie. Elementami owej tożsamości konstytucyjnej polskiego społeczeństwa i państwa są: małżeństwo stanowiące związek mężczyzny i kobiety, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo - które znajdują się nie tylko pod ochroną, ale i opieką Rzeczypospolitej Polskiej (art. 18 Konstytucji RP). Wskazana w tym przepisie, na pierwszym miejscu po rzeczowniku „małżeństwo” różnica płci, określa jego cechę konstytutywną - stanowi ono związek mężczyzny i kobiety. Kolejność wymienionych w tym ostatnim przepisie pojęć nie jest przypadkowa. Preferowaną konstytucyjnie wizją rodziny jest trwały związek mężczyzny i kobiety, nakierowany na macierzyństwo i odpowiedzialne rodzicielstwo (zob. M. Zubik, *Podmioty konstytucyjnych wolności, praw i obowiązków*, „Przegląd Legislacyjny” 2007, nr 2, s. 26 i n.; Z. Struś, *Znaczenie artykułu 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, „Palestra” 2014, nr 9, s. 233 i n.). „Rodzicielstwo” oznacza związek pomiędzy dzieckiem i jego rodzicami, będącymi matką i ojcem dziecka.

Konsekwentnie też polski ustawodawca w tytule II dziale Ia Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego stanowi, że matką dziecka jest kobieta, która je urodziła. Z kolei przepisy dotyczące ojcostwa (oddział 2 „Ojcostwo”), niezależnie od sposobu jego ustalenia, zawsze jako ojca dziecka wymieniają mężczyznę. Z tymi rozwiązaniami pozostają w zgodności uregulowania ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego, które przewidują możliwość wpisania wyłącznie mężczyzny jako ojca dziecka.

Polski system prawny nie zna pojęć takich, jak: „rodzic 1”, „rodzic 2” czy „matka docelowa”, „ojciec docelowy” albo „ojciec genetyczny”, które w ostatnim dziesięcioleciu pojawiły się w porządkach prawnych niektórych krajów Europy Zachodniej. Te ostatnie konstrukcje pojęciowe zostały „technicznie” wykreowane dla potrzeb legalizacji związków jednopłciowych (w państwach innych niż Polska), pretendujących do nadania im statusu równoprawnego małżeństwa, łącznie z prawami rodzicielskimi wobec dzieci. Terminy te nie

wywodzą się natomiast z powszechnych zjawisk społecznych, uzasadnionych względami natury, czy biologii człowieka.

Polskiemu systemowi prawnemu nie jest znana również instytucja umowy o zastępcze macierzyństwo (tzw. surogacja), zawieranej między dawcami komórki jajowej i nasienia a kobietą, która godzi się urodzić im dziecko i zobowiązuje się do zrzeczenia praw rodzicielskich, wobec tego dziecka. Na gruncie prawa polskiego umowa ta jest nieważna, gdyż jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, albowiem człowiek traktowany jest w niej jak przedmiot (tak: NSA w wyroku z dnia 6 maja 2015 r., II OSK 2419/13).

Zgodnie z aksjologicznymi fundamentami polskiego systemu prawa, w Konstytucji rodzina i rodzicielstwo zostały bezpośrednio powiązane z małżeństwem mężczyzny i kobiety - będącymi odpowiednio ojcem i matką dziecka. Pozycja obojga rodziców jest jednakowa, zgodnie z zasadą równouprawnienia mężczyzny i kobiety w stosunkach osobistych i majątkowych w rodzinie (zob. A. Mączyński, *Konstytucyjne podstawy prawa rodzinnego* [w:] *Państwo prawa i prawo karne: księga jubileuszowa profesora Andrzeja Zolla*, red. P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2012, s. 765; uzasadnienie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 maja 1997 r., K 26/96, OTK 1997, nr 2, poz. 19).

Wobec sporów i kontrowersji, jakie pojawiły się w toku prac nad Konstytucją RP, a także w obliczu żądań mniejszości seksualnych domagających się uznania ich praw do zakładania rodziny i zawierania związków małżeńskich, Konstytucja RP jednoznacznie rozstrzyga tę kwestię, stanowiąc, iż tylko związek kobiety i mężczyzny jest prawnie uznawany przez państwo i tylko taki związek korzysta z ochrony i opieki Rzeczypospolitej (zob. W. Skrzydło, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz do art. 18*, S1P Lex 2013; zob. też: wyrok NSA z dnia 17 grudnia 2014 r., II OSK 1298/13, a także wyrok NSA z dnia 6 maja 2015 r., II OSK 2419/13).

Wspomniane zasady, dotyczące ochrony i opieki nad małżeństwem - jako związkiem mężczyzny i kobiety, rodziną, macierzyństwem i rodzicielstwem - wyznaczają nieprzekraczalne granice ingerencji, zwłaszcza ze strony prawodawcy europejskiego (Unii Europejskiej i Rady Europy), w polski konstytucyjny porządek prawny, oparty m.in. na filarach wytyczonych przez te zasady. Normy te umożliwiają stan równowagi całego polskiego porządku prawnego - w obszarze oddziaływania normy - zasady z art. 18 Konstytucji RP.

Wobec przedstawionych powyżej rozbieżności w sądowej wykładni i stosowaniu przepisów prawa, w tym ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego istnieje konieczność sprecyzowania, że użyte w ustawie p.a.s.c. pojęcia: małżeństwa, małżonka, matki, ojca, rodziców

i przysposobienia, rozumie się w znaczeniu nadanym im przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

2. Zmiana art. 15 ust. 2 p.a.s.c. – modyfikacja techniczna

W związku z faktem, że projektowana treść art. 2 ust. 1 pkt 2 p.a.s.c. zawiera pełną nazwę Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (z publikatorem) wraz ze wskazaniem, że w dalszym ciągu będzie on oznaczany jako „Kodeks rodzinny i opiekuńczy”, proponuje się *stricte* techniczną modyfikację art. 15 ust. 2 p.a.s.c. poprzez zastąpienie istniejącej tam obecnie pełnej nazwy rzeczonoego aktu prawnego nazwą skróconą, w myśl omówionego powyżej wskazania.

3. Wprowadzenie rozdziału 5 a) w ustawie prawo o aktach stanu cywilnego.

Art. 51 a) p.a.s.c. wprowadza nowy instrument prawny w postaci zaświadczenia, potwierdzającego uprawnienie do wykonywania praw określonych w art. 21 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Został on stworzony z myślą o dzieciach, których urodzenia nie zarejestrowano na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej a dotyczące ich zagraniczne dokumenty stanu cywilnego nie podlegają transkrypcji z przyczyn określonych w projektowanym art. 107 pkt 2 p.a.s.c.

Zgodnie z art. 51 a), osobie wskazanej jako rodzic małoletniego dziecka w potwierdzającym jego urodzenie zagranicznym dokumencie stanu cywilnego (który nie podlega transkrypcji), kierownik urzędu stanu cywilnego wyda na jej pisemny wniosek zaświadczenie stwierdzające uprawnienie osób wskazanych w tym dokumencie jako rodzice małoletniego dziecka, do wykonywania wraz z nim prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej. W ust. 2 projektowany przepis zawiera wymogi wniosku o wydanie zaświadczenia. Do wniosku dołącza się również odpis zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, określonego w ust. 1, wraz z jego urzędowym tłumaczeniem na język polski. Zaświadczenie umożliwi korzystanie takiemu dziecku z przysługującego mu prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich z każdą z dwóch osób wpisanych jako jego rodzice w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego. Uwzględniając przejrzystość i kompletność wymaganych danych, Minister właściwy do spraw administracji określi w drodze rozporządzenia wzór zaświadczenia, o którym mowa powyżej.

Celem pełnej realizacji przez małoletnie dzieci praw, wynikających z art. 21 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, do art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 27 stycznia 2022r. o dokumentach paszportowych, obok matki, ojca, opiekuna prawnego i kuratora, dopisano osobę legitymującą się zaświadczeniem, o którym mowa w art. 51 a) p.a.s.c. jako uprawnioną - w imieniu osoby nieposiadającej zdolności do czynności prawnej lub posiadającej ograniczoną zdolność do czynności prawnych - do złożenia wniosku o wydanie dokumentu paszportowego.

W tym samym celu, do art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych, obok matki, ojca, opiekuna prawnego i kuratora, dopisano osobę legitymującą się zaświadczeniem, o którym mowa w art. 51 a) p.a.s.c. jako uprawnioną - w imieniu osoby nieposiadającej zdolności do czynności prawnej lub posiadającej ograniczoną zdolność do czynności prawnych - do złożenia wniosku o wydanie dowodu osobistego. Ponadto, wprowadzono modyfikacje w art. 12 i 12 a) ustawy o dowodach osobistych poprzez dodanie do ich treści ust. 3. Celem wprowadzanej regulacji jest niezamieszczanie w warstwach graficznej i elektronicznej dowodu osobistego imion rodziców dziecka, z którego zagranicznego aktu stanu cywilnego wynika, iż są to osoby tej samej płci. Takie rozwiązanie umożliwi korzystanie takim dzieciom z przysługujących im prawa do swobodnego przemieszczania i pobytu na terytorium państw Unii Europejskiej oraz jednocześnie nie naruszy podstawowych zasad polskiego porządku prawnego, wyrażonych w Konstytucji i ustawie - Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

4. Zmiana art. 62 ust. 3, 99 ust. 1 i 4 oraz 104 ust.5 p.a.s.c. - transkrypcja aktu stanu cywilnego.

Odnosząc się do problematyki transkrypcji aktu stanu cywilnego wskazać należy, że jest ona czynnością o charakterze deklaratoryjnym, ponieważ nie wiąże się z nią żaden skutek konstytutywny, a sporządzenie aktu transkrybowanego pozostaje bez wpływu na ocenę materialnoprawnych konsekwencji zdarzeń w nich stwierdzonych. Stanowisko takie przyjęto również w orzecznictwie (dla przykładu: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2012 r., III CZP 58/12).

Akt przedstawiony do transkrypcji w zasadzie podlega jedynie kontroli w zakresie spełnienia warunków formalnych, a organ dokonując wpisu nie może podać innej treści aktu niż wynikająca z dokumentu. W toku transkrypcji zasadniczo nie dokonuje się

merytorycznej kontroli aktu stanu cywilnego sporządzonego za granicą z punktu widzenia prawdziwości stwierdzonego w nim zdarzenia, zgodności tego zdarzenia z prawem oraz motywacji podmiotu przedstawiającego akt do transkrypcji. Organ ma jednak obowiązek dokonać ustaleń, czy dokument przedstawiony do transkrypcji jest odpisem aktu stanu cywilnego, czy jest to dokument oryginalny i czy został sporządzony w państwie, w którym dokonano pierwotnej rejestracji. Zagraniczny akt stanu cywilnego podlega również ocenie pod względem zgodności z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej. Konsekwencją transkrypcji zagranicznego aktu stanu cywilnego jest niedopuszczalność wprowadzania zmian w jego treści w toku wpisywania do polskiej księgi urodzeń, małżeństw i zgonów. Czynność polegająca na przeniesieniu zagranicznego odpisu aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji ma charakter formalnoprawny i nie wymaga przeprowadzania postępowania dowodowego co do zaistnienia zdarzenia objętego zagranicznym dokumentem stanu cywilnego. Polega na zwykłym przeniesieniu treści zawartej w odpisie zagranicznego aktu stanu cywilnego do polskiej księgi stanu cywilnego. Dokonując wpisu zagranicznego aktu stanu cywilnego organ nie może podać innej treści aktu niż treść wynikająca z tego dokumentu. W wyniku transkrypcji powstaje polski akt stanu cywilnego, który odrywa się od aktu, na którym został oparty i jego dalsze losy są w polskim porządku prawnym niezależne od losów zagranicznego aktu, który był przedmiotem transkrypcji.

Transkrypcja dokumentu zagranicznego musi być w związku z tym przeprowadzona na podstawie przepisów polskiego prawa, a w przypadku aktu urodzenia, w akcie transkrybowanym muszą się znaleźć dokładnie te same dane, co w akcie urodzenia mającym charakter rejestracyjny. Znaczenie użytych w nim pojęć powinno być spójne z ich rozumieniem na gruncie polskiego prawa. Wynika z tego, że dane zawarte w polskim akcie urodzenia, niezależnie czy sporządzonym na podstawie zgłoszenia samego zdarzenia czy w wyniku transkrypcji, muszą uwzględniać treść przepisów polskiego prawa. Nie zawsze treść dokumentu zagranicznego w pełni odpowiada treści aktu stanu cywilnego powstałego w wyniku transkrypcji. Transkrypcja nie polega bowiem na przetłumaczeniu dokumentu zagranicznego sporządzonego w języku obcym na język polski. Bezsprzecznie moc dowodowa zagranicznych aktów stanu cywilnego nie zależy od ich zarejestrowania w polskim systemie rejestracji stanu cywilnego, a posiadanie takiego dokumentu jest wystarczającym potwierdzeniem urodzenia. Za takim podejściem przemawia również art. 1138 k.p.c. oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2012 r., III CZP 58/12. Zgodnie z treścią tej

uchwały, zagraniczne dokumenty urzędowe mają moc dowodową na równi z polskimi dokumentami urzędowymi, a akt stanu cywilnego sporządzony za granicą stanowi wyłączny dowód zdarzeń w nim stwierdzonych także wtedy, gdy nie został wpisany do polskich ksiąg stanu cywilnego.

Powyższy dorobek judykatury znajduje odzwierciedlenie w proponowanej nowelizacji w postaci wprowadzenia w art. 3 przepisu ust. 2, zrównującego moc dowodową zagranicznych dokumentów stanu cywilnego rejestrujących zdarzenia, które miały miejsce za granicą, z krajowymi aktami stanu cywilnego. Przepis powyższy ogranicza wszelako zastosowanie przewidzianej nim zasady do tych zagranicznych dokumentów stanu cywilnego, które odnoszą się do zdarzeń podlegających rejestracji w polskim rejestrze stanu cywilnego, to jest urodzenia rozumianego jako zdarzenie obejmujące pochodzenie dziecka od kobiety (jako matki) i mężczyzny (jako ojca), małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny oraz zgonu. Przedmiotowym wyłączeniem objęte będą zatem zarówno akty odnoszące się do zdarzeń innych niż małżeństwo (tj. akt zarejestrowanego związku partnerskiego, akt małżeństwa jednopłciowego), jak i akty odnoszące się do urodzeń, ale zawierające wskazanie jako rodziców dziecka osoby inne niż mężczyzna będący ojcem i kobieta będąca matką. W konsekwencji powyższego uregulowania, osoby dysponujące zagranicznymi dokumentami stanu cywilnego „mieszczącymi się” w zakresie polskiego rejestru uzyskają normatywne ugruntowanie możliwości posługiwania się nimi w krajowym obrocie prawnym – bez konieczności dokonywania ich transkrypcji (z wyjątkiem sytuacji, kiedy przepis szczególny wymaga przedłożenia polskiego aktu stanu cywilnego). Z jednej strony uprości to załatwianie osobom zainteresowanym spraw urzędowych, z drugiej zaś – zmniejszy obciążenie kierowników urzędów stanu cywilnego, zbędnie w ramach transkrypcji duplikujących obecnie w krajowym rejestrze zarejestrowane już wszak pierwotnie za granicą zdarzenia.

Z uregulowaniem powyższym łączy się ściśle instytucja obligatoryjnej transkrypcji, statuowana w art. 104 ust. 5 p.a.s.c. Zgodnie z tym przepisem transkrypcja jest obligatoryjna, jeżeli obywatel polski, którego dotyczy zagraniczny dokument stanu cywilnego, posiada akt stanu cywilnego potwierdzający zdarzenia wcześniejsze, sporządzony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i żąda dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego lub ubiega się o polski dokument tożsamości lub nadanie numeru PESEL. Postanowienia tego przepisu ustalają obligatoryjność transkrypcji dla obywatela polskiego w trzech przypadkach, o jakich w nim mowa. Intencją ustawodawcy było zapewnienie, aby obywatel polski, dla którego w Polsce sporządzono akt stanu cywilnego, a który posiada później sporządzone za

granicą akty stanu cywilnego, transkrybował te akty w celu zapewnienia ciągłości wiedzy o tej osobie w rejestrach państwowych, co w konsekwencji umożliwi zwolnienie obywateli polskich od przedkładania odpisów aktów stanu cywilnego w sprawach załatwianych w organach administracji publicznej. Transkrypcja aktów zwalnia obywatela polskiego od posługiwania się zagranicznymi dokumentami oraz od obowiązku ich wielokrotnego tłumaczenia.

Komplikacje pojawiają się w przypadku, gdy zagraniczny dokument – podlegający wedle dyspozycji omawianego przepisu obowiązkowej transkrypcji – ze względu na swą treść godzącą w podstawowe konstrukcje polskiego prawa rodzinnego nie mógł być wpisany do polskiego rejestru stanu cywilnego (np. akt urodzenia z rodziców jednej płci), co wywoływało następnie wątpliwości w praktyce odnośnie istnienia istotnych utrudnień proceduralnych w uzyskiwaniu przez osoby, której dotyczyły owe dokumenty, polskiego dokumentu tożsamości albo numeru PESEL. Dorobek orzecznictwa stanowiącego wykładnik owych wątpliwości i utrudnień zreasumowany został powyżej w rozdziale III.

Nowo projektowany art. 104 ust. 4 wyłącza obligatoryjność transkrypcji w przypadkach określonych w art. 107, co usuwa dotychczasowe wątpliwości i zapewnia możliwość uzyskania dokumentów potwierdzających jego tożsamość, a także uzyskania numeru PESEL. W tym realizuje się cel nowelizacji w postaci ochrony dziecka. Przedmiotowa nowelizacja ma na celu ochronę integralności i wewnętrznej spójności polskiego porządku prawnego i przewiduje możliwość wydania dowodu osobistego i paszportu również w braku możliwości uzyskania transkrypcji aktu urodzenia. Ma temu służyć instrument przewidziany w nowym rozdziale 5a) do ustawy prawo o aktach stanu cywilnego, a to zaświadczenie potwierdzające uprawnienie do wykonywania praw określonych w art. 21 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Rozwiązanie takie spełnia jednocześnie wymóg odejścia od konieczności przedstawienia transkrybowanego aktu urodzenia dziecka w przypadku, gdy dwie osoby tej samej płci wpisane jako jego rodzice w zagranicznym akcie stanu cywilnego, występują z wnioskiem o wydanie dokumentu tożsamości dla takiego dziecka. Spełnione zostają tym samym wytyczne zawarte w wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 14 grudnia 2021 roku w sprawie C-490/20 *Stolichna obstina, rayon Pancharevo*. Dodatkowo, dowód tożsamości, czy paszport, w powiązaniu z przywołanym zaświadczeniem, potwierdzi prawo dziecka do korzystania z przysługującego mu prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, z każdą z dwóch osób, wskazanych jako rodzic w jego zagranicznym akcie urodzenia.

Niezależnie od powyższego projektowana zmiana zakłada także możliwość zarejestrowania urodzenia albo zgonu, które nastąpiły za granicą, w trybie czynności materialno-technicznej, w przypadku, jeśli dotyczący tego zdarzenia zagraniczny dokument stanu cywilnego nie podlega transkrypcji z przyczyn określonych w art. 107 pkt 2 p.a.s.c., to jest zawiera określenia matki, ojca, rodziców lub przysposobienia w sposób naruszający art. 2 ust. 2 p.a.s.c. Tak więc przykładowo osoba, której akt urodzenia sporządzony za granicą, jako wskazujący rodziców tej samej płci, nie będzie korzystał z mocy dowodowej z art. 3 ust. 2 p.a.s.c. i z tego samego powodu nie będzie podlegać transkrypcji z mocy art. 107 pkt 2 p.a.s.c. – uzyska możliwość rejestracji swego urodzenia w polskim rejestrze – a to na podstawie potwierdzających to zdarzenie dokumentów wystawionych przez właściwy zagraniczny podmiot i pozwalających zidentyfikować co najmniej matkę dziecka (np. zagraniczna karta urodzenia). Z kolei w wypadku niemożności przedłożenia tego rodzaju dokumentów, a tym samym braku możliwości ustalenia przez kierownika urzędu stanu cywilnego tożsamości dziecka – rejestracja urodzenia odbywać się będzie w trybie określonym w art. 62 p.a.s.c. W konsekwencji opisanych regulacji, w każdym wypadku urodzony za granicą obywatel polski będzie miał możliwość uzyskania polskiego aktu urodzenia (albo w trybie transkrypcji, albo w trybie rejestracji z art. 99 ust. 1 pkt 1 p.a.s.c albo w trybie przewidzianym w art. 62 p.a.s.c.).

5. zmiana art. 105 ust. 3 p.a.s.c. - adnotacja o transkrypcji.

Zgodnie z art. 105 ust. 3 p.a.s.c., w przypadku, gdy transkrypcja zagranicznego dokumentu stanu cywilnego potwierdzającego urodzenie jest dokonywana na wniosek matki dziecka, a w dokumencie tym są zawarte dane ojca inne niż wynikające z domniemania pochodzenia dziecka od męża matki, kierownik urzędu stanu cywilnego, który dokonał transkrypcji zawiadamia o tym męża matki, pouczając go o prawie wniesienia do sądu powództwa o zaprzeczenie ojcostwa – jeżeli jest możliwe ustalenie miejsca jego pobytu.

Nowelizacja przewiduje także nadanie nowego brzmienia art. 105 ust. 3 p.a.s.c. Wedle aktualnej redakcji tego przepisu, *„w przypadku gdy transkrypcja zagranicznego dokumentu stanu cywilnego potwierdzającego urodzenie jest dokonywana na wniosek matki dziecka, a w dokumencie tym są zawarte dane ojca inne niż wynikające z domniemania pochodzenia dziecka od męża matki, kierownik urzędu stanu cywilnego, który dokonał transkrypcji, zawiadamia o tym męża matki, pouczając go o prawie do wniesienia do sądu powództwa o zaprzeczenie ojcostwa, jeżeli jest możliwe ustalenie miejsca pobytu domniemanego ojca.”*

Zakres hipotezy tak sformułowanego przepisu ograniczony jest do przypadku, gdy transkrypcja zagranicznego aktu urodzenia dokonywana jest na wniosek matki dziecka, co jest zupełnie niezrozumiałe zważywszy, że transkrypcja tego rodzaju aktu może się również odbywać z urzędu (*vide* art. 104 ust. 6) albo na wniosek osoby mającej w tym interes prawny (*vide* art. 104 ust. 4) – w szczególności mężczyzny wpisanego w zagranicznym akcie jako ojciec dziecka. Otóż nie znajduje przekonywającego rzeczowego uzasadnienia regulacja, w myśl której obowiązek kierownika urzędu stanu cywilnego zawiadomienia męża matki o transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego potwierdzającego urodzenie dziecka ze wskazaniem innego mężczyzny jako ojca dziecka miałyby istnieć tylko w przypadku, gdy transkrypcja dokonywana jest na wniosek matki, zaś w przypadku, gdy dzieje się to na wniosek wpisanego w dokument ojca dziecka albo z urzędu – powinność tego rodzaju miałyby nie ciążyć na kierowniku urzędu stanu cywilnego. Z tego powodu nowelizacja rozszerza przedmiotowy obowiązek kierownika urzędu stanu cywilnego na wszystkie przypadki transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego potwierdzającego urodzenie, w którym zawarte są dane ojca inne, niż wynikające z domniemania pochodzenia dziecka od męża matki.

6. zmiana art. 107 p.a.s.c. - odmowa dokonania transkrypcji.

Projekt przewiduje poszerzenie katalogu podstaw odmowy dokonania transkrypcji, a to po pierwsze w związku z istotnymi brakami obecnie obowiązującej regulacji art. 107 p.a.s.c., a po drugie – w nawiązaniu do wprowadzonych jednocześnie definicji legalnych i wyrastającej na tym gruncie potrzeby zapobieżenia sytuacjom, w których w wyniku transkrypcji powstają krajowe akty stanu cywilnego niespektujące tychże ustawowych definicji, a tym samym kreujące pojęciową i instytucjonalną, wewnętrzną niespójność rejestru stanu cywilnego, jak również sprzeczność zawartych w nim aktów z krajowym materialnym prawem rodzinnym.

I tak oto katalog podstaw odmowy transkrypcji poszerzony zostaje o przypadki, gdy:

1. zawarte w zagranicznym dokumencie określenia małżeństwa, matki, ojca, rodziców i przysposobienia naruszają art. 2 ust. 2 p.a.s.c. – co uzasadnione jest potrzebą utrzymania wewnętrznej spójności krajowego rejestru stanu cywilnego oraz jego pełnej zgodności z polskim prawem rodzinnym;
2. zagraniczny dokument dotyczy zdarzenia innego niż określone w art. 2 ust. 4 p.a.s.c.– co uzasadnione jest potrzebą wykluczenia rejestracji zdarzeń niemieszczących się w zakresie przedmiotowym polskiego rejestru, to jest niebędących urodzeniem,

- małżeństwem albo zgonem; przepis dotyczy zatem tego rodzaju obcych dokumentów, jak przykładowo akty rozwodu lub akty zarejestrowanych związków partnerskich;
3. zagraniczny dokument zawiera wpis oparty na orzeczeniu sądu państwa obcego lub rozstrzygnięciu innego organu państwa obcego niepodlegającym uznaniu na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego, wiążących Rzeczpospolitą Polską wielostronnych i dwustronnych umów międzynarodowych lub prawa Unii Europejskiej – co podyktowane jest potrzebą zapewnienia wewnętrznej spójności uregulowań ustawy, która w obecnym swym kształcie z jednej strony w art. 108 ust. 1 p.a.s.c. zawiera wymóg, aby dołączenie wzmianki dodatkowej na podstawie obcego orzeczenia sądowego lub administracyjnego uwarunkowane było jego uznaniem w Polsce, a z drugiej – nie przewiduje analogicznego warunku w przypadku, gdy owo orzeczenie zamieszczone już zostało w postaci wzmianki dodatkowej w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego, przedkładanym polskiemu kierownikowi urzędu stanu cywilnego z wnioskiem o transkrypcję. Powyższe prowadzi do paradoksalnego oraz pozbawionego wewnętrznej logiki stanu normatywnego, w którym przykładowo niepodlegający uznaniu (a więc niewywołujący skutków w polskim obszarze prawnym) zagraniczny wyrok orzekający rozwiązanie małżeństwa przez rozwód nie może stanowić podstawy dołączenia wzmianki dodatkowej w krajowym akcie małżeństwa (z mocy art. 108 ust. 1 p.a.s.c.), ale z drugiej strony – może „przeniknąć” do polskiego obszaru prawnego w ramach transkrypcji zagranicznego aktu małżeństwa z dołączoną już wzmianką dodatkową o rozwodzie na tymże orzeczeniu opartą. Możliwość taka stanowi nie tylko o głębokiej dysharmonii aktualnie obowiązującego stanu prawnego w tym zakresie, ale również prowadzi do tworzenia w trybie transkrypcji polskich aktów stanu cywilnego obejmujących treści sprzeczne z rzeczywistym stanem prawnym (np. w wyniku transkrypcji obcego aktu małżeństwa ze wzmianką o rozwodzie orzeczoną nieuznanym w Polsce orzeczeniem obcego sądu lub innego organu powstanie polski akt małżeństwa stwierdzający, że małżeństwo zostało rozwiązane, gdy tymczasem w myśl polskiego prawa będzie ono nadal trwać wobec braku uznania rozwiązującego je obcego orzeczenia);
 4. zagraniczny dokument dotyczy zdarzenia, które miało miejsce na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – co podyktowane jest potrzebą wykluczenia możliwości powstania w trybie transkrypcji aktu dotyczącego zdarzenia mającego miejsce w Polsce i wbrew zasadom terytorializmu zarejestrowanego za granicą;

5. zagraniczny dokument dotyczy zdarzenia stwierdzonego już krajowym aktem stanu cywilnego – co podyktowane jest potrzebą zapobieżenia sytuacji dublowania się aktów stanu cywilnego dotyczących tego samego zdarzenia.

7. *zmiana art. 108 ust. 1 – modyfikacja techniczna.*

W związku z faktem, że projektowana treść art. 107 pkt 4 p.a.s.c. zawiera pełną nazwę Kodeksu postępowania cywilnego (z publikatorem) wraz ze wskazaniem, że w dalszym ciągu będzie on oznaczany jako „Kodeks postępowania cywilnego”, proponuje się *stricte* techniczną modyfikację art. 108 ust. 1 p.a.s.c. poprzez zastąpienie istniejącej tam obecnie pełnej nazwy rzeczoności aktu prawnego nazwą skróconą, w myśl omówionego powyżej wskazania.

V. Propozycje zmian w ustawach: o dokumentach paszportowych, o obywatelstwie polskim, o dowodach osobistych oraz o ewidencji ludności.

Proponowane zmiany w ustawach o obywatelstwie polskim, o ewidencji ludności, o dowodach osobistych oraz o dokumentach paszportowych podyktowane są przede wszystkim koniecznością zachowania spójności w polskim systemie prawnym, zwłaszcza w zakresie jednolitego definiowania wspomnianych pojęć znajdujących swoje umocowanie w art. 18 Konstytucji RP (małżeństwo, matka, ojciec, rodzice) – w związku z proponowanymi zmianami w ustawie – Prawo o aktach stanu cywilnego.

W każdej ze wskazanych ustaw szczególnych proponuje się dopisanie, że użyte w ustawach tych pojęcia takie, jak: małżeństwo, małżonek, matka, ojciec, rodzic, rozumie się w znaczeniu nadanym im przepisami *ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359).

Pozostałe zmiany zaproponowane w ustawach szczególnych są konsekwencją wprowadzenia do ustawy *prawo o aktach stanu cywilnego* nowego instrumentu prawnego w postaci zaświadczenia potwierdzającego uprawnienie do wykonywania praw określonych w art. 21 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 51 a), osobie wskazanej jako rodzic małoletniego dziecka w potwierdzającym jego urodzenie zagranicznym dokumencie stanu cywilnego (który nie podlega transkrypcji z przyczyn określonych w art. 107 pkt 2 p.a.s.c.), kierownik urzędu stanu cywilnego wyda, na jej pisemny wniosek, zaświadczenie stwierdzające uprawnienie osób wskazanych w tym dokumencie jako rodzice małoletniego dziecka, do wykonywania wraz z

nim prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej.

Celem pełnej realizacji przez małoletnie dzieci praw, wynikających z art. 21 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, do art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 27 stycznia 2022r. o dokumentach paszportowych, obok matki, ojca, opiekuna prawnego i kuratora, dopisano osobę legitymującą się zaświadczeniem, o którym mowa w art. 51 a) p.a.s.c., jako uprawnioną - w imieniu osoby nieposiadającej zdolności do czynności prawnej lub posiadającej ograniczoną zdolność do czynności prawnych - do złożenia wniosku o wydanie dokumentu paszportowego.

W tym samym celu, do art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych, obok matki, ojca, opiekuna prawnego i kuratora, dopisano osobę legitymującą się zaświadczeniem, o którym mowa w art. 51 a) p.a.s.c. jako uprawnioną - w imieniu osoby nieposiadającej zdolności do czynności prawnej lub posiadającej ograniczoną zdolność do czynności prawnych - do złożenia wniosku o wydanie dowodu osobistego.

Ponadto z uwagi na brak możliwości transkrypcji z powodu przeszkód z art. 107 pkt 2 p.a.s.c. wprowadzono modyfikacje w art. 12 i 12 a) ustawy o dowodach dotyczące warstwy graficznej i elektronicznej dowodu osobistego. Dane określone w art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. d) oraz art. 12 a) ust. 1 pkt 1 lit. d) wskazuje się bowiem w sytuacji gdy imiona rodziców są zamieszczone w akcie urodzenia określonym w art. 3 ust. 1 bądź 2 p.a.s.c. Dowód tożsamości wspólnie z zaświadczeniem, o którym mowa w projektowanym art. 51 a) p.a.s.c. i odpisem zagranicznego dokumentu stanu cywilnego wraz z jego urzędowym tłumaczeniem na język polski spełni wymogi wskazane w wyroku TSUE w sprawie C-490/20.

VI. Zgodność z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie podlega kompetencjom Unii Europejskiej, a tym bardziej prawu unijnemu, co zaakcentowano na wstępie uzasadnienia projektu. Nie jest również z nim sprzeczny. Nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Jak wspomniano, rejestracja stanu cywilnego pozostaje w kompetencji legislacyjnej ustawodawcy krajowego, co jest pochodną zarówno braku prawa osobowego, filiacyjnego lub małżeńskiego na poziomie międzynarodowym, jak i wtórny oraz służebny charakter krajowego

rejestr w stosunku do reguł prawa cywilnego i rodzinnego danego państwa. Przemawia za tym treść wyroku TSUE z 5 czerwca 2018 r., sygn. C-673/16. W punkcie 37 uzasadnienia przywołanego orzeczenia wskazano, że oczywiście kwestie stanu cywilnego są materią należącą do kompetencji państw członkowskich i prawo Unii tej kompetencji nie narusza, natomiast w punkcie 43 uzasadnienia podkreślono, że Unia szanuje tożsamość narodową państw członkowskich, nierozzerwalnie związaną z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi.

VII. Skutki finansowe.

Ustawa nie rodzi dla budżetu państwa dodatkowych obciążeń finansowych.

VIII. Pozostałe skutki regulacji.

Za wejściem w życie projektowanej ustawy w terminie innym aniżeli 1 stycznia albo 1 czerwca, jak wynika to z § 1 ust. 1 uchwały nr 20 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednoczenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych (M.P. poz. 205), przemawia ochrona interesu społecznego.

Przed skierowaniem niniejszego projektu do uzgodnień, konsultacji publicznych i opiniowania nie dokonywano oceny OSR w trybie § 32 uchwały Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 z późn. zm.).

Projekt ustawy nie wpłynie na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich firm.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”.

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad przedmiotowym projektem w trybie powołanej wyżej ustawy.

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	424640.7264752.4882448
Nazwa dokumentu	Projekt ustawy z uzasadnieniem z dnia 09 maja 2022 roku - wersja ostateczna.pdf
Tytuł dokumentu	Projekt ustawy z uzasadnieniem z dnia 09 maja 2022 roku - wersja ostateczna
Sygnatura dokumentu	DSRiN-V.415.4.2021
Data dokumentu	2022-05-20 14:07:31
Skrót dokumentu	0301F5A081E8A7A9A081747CBDE491D00BAA93 15
Wersja dokumentu	1.9
Data podpisu	2022-05-20
Podpisane przez	Agnieszka Tomczewska Zastępca Dyrektora
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego
	EZD 3.104.37.37.17035
Data wydruku:	2022-05-20 14:43:24
Autor wydruku:	Montewska Katarzyna w zastępstwie za . Sekretariat DSRiN-V